

Laatujärjestelmät ja vastuullisuus/kestävyys kasvistuotuille

Anne Piirainen

Projektiasiantuntija, Alkulaatu-hanke

SLC

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Käsitteitä

Kasviksia: hedelmät, marjat, vihannekset, yrtit (ei lääkekasvit), viljelty sienet, ruokaperuna

2. osapuoli: toimialalla toimiva asiantuntija tai tuottajaorganisaation asiantuntija

3. osapuoli: riippumaton toimialasta, akkreditoitun sertifiointilaitoksen asiantuntija

Sertifiointi: todentamisprosessi, jossa riippumaton auditoija arvioi yrityksen toimintajärjestelmät ja vahvistaa niiden vastaavan kansainvälisiä standardeja. Se toimii objektiivisena todisteena siitä, että yrityksen prosessit ovat dokumentoituja, hallittuja ja jatkuvasti kehitettäviä

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

SLC

Kasvisalan laatujärjestelmät Suomessa

Laatutarha

Viljelmän laatutarha (363 tuottajaa)

– nyt: neuvonnallinen auditointi joka 4. vuosi, kahden vuoden kuluttua auditoinnista tehtävä itsearviointi – tämä muuttuu v. 2027 seuraavasti (tämän hetken tieto)

- vuosi 1: neuvonnallinen auditointi paikan päällä
- vuosi 2: itsearviointi, joka lähetetään hallinnollista tarkastusta varten
- vuosi 3: etäauditointi
- vuosi 4: itsearviointi, joka lähetetään hallinnollista tarkastusta varten
- Vuosi 5 ja siitä eteenpäin toistuu edellä olevan mukaisesti

Kasvisalan laatujärjestelmät Suomessa

Laatutarha

- Vuosimaksu 150 €, ei lisätä alv, laskutetaan vuosittain syksyllä
- Auditointipalvelut tilataan Kotimaisten Kasvisten sopimusauditoijilta laatutarha@hmlry.fi
- Auditointimaksu tarjouksen perusteella
- <https://kasvikset.fi/viljelijoille/>

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

SLC

Kasvisalan laatujärjestelmät Suomessa

Laatutarha

- Viljelmän Laatutarha on Ruokaviraston hyväksymä hyvän käytännön ohje
- kattaa tuoteturvallisuuden, sekä työntekijöiden ja ympäristön hyvinvoinnin

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

SLC

Kasvisalan laatujärjestelmät Suomessa

IP-järjestelmä – 3. osapuolen auditointiin perustuva järjestelmä

- IP Kasvikset Perussertifiointi
- IP Sigill kasvikset
- Lisämoduuleina IP Työehdot ja Ilmastosertifiointi
- Järjestelmässä on sertifiointi myös muille tuotantosunnille

Järjestelmän omistaja on ruotsalainen SKAB Ab, asiamies Suomessa on Laatu Suomesta Oy/tj Katarina Lassheikki

Kasvisalan laatujärjestelmät Suomessa

IP-järjestelmä – 3. osapuolen auditointiin perustuva järjestelmä, 2026 alussa:

- IP Kasvikset Perussertifiointi (128 tuottajaa)
- IP Sigill kasvikset (209 tuottajaa)
- Lisämoduuleina IP Työehdot (151) ja Ilmastosertifiointi (5)
- Järjestelmässä on sertifiointivaihtoehtoja myös muille tuotantosunnille

Järjestelmän omistaja on ruotsalainen SKAB Ab, asiamies Suomessa on Laatu Suomesta Oy/Tj Katarina Lassheikki

Kasvisalan laatujärjestelmät Suomessa

IP-järjestelmä

- Auditointi joka toinen vuosi
- Välivuosina itsearvioinnin täyttäminen

Viljelykiertovaatimus

- Esim. mansikalla kolme satovuotta, sitten katkaisu eri kasvilla. Jos haluaa 4 satovuotta, on otettava neula-ankeeroisnäyte

Kasvisalan laatu järjestelmät Suomessa

GLOBALG.A.P. Hedelmät ja vihannekset – 3. osapuolen auditointiin perustuva kansainvälinen järjestelmä

- Kansainvälisesti laajimmin käytössä oleva järjestelmä kasvien alkutuotannossa
- Lisäksi GG:n mukaisesti vertaisarvioituja järjestelmiä, esim. itävaltalainen AMAG.A.P. / Das AMA-Guetesiegel, saksalainen QS,
- Lisäosia useita, Suomessa tällä hetkellä GRASP - GG-sosiaalisten käytäntöjen riskinarviointi käytössä, josta on kansallinen tulkintaohje (GRASP-NIG)
- Mahdollistaa viennin sekä toimittamisen kansainvälisille kasvituotteiden jatkojalostusyrityksille

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Kasvisalan laatu järjestelmät Suomessa

GLOBALG.A.P.

- **Auditointi vuosittain**
  - Voidaan jakaa etä- ja lähiosaan, väli max 4 viikkoa
  - Viljelykierto silloin kuin mahdollista, voi tulla muutoksia lähivuosina uudistavan viljelyn suuntaan

Lisäosat:

- **GRASP**
- **Biodiversiteetti** – tulossa pakolliseksi Lidlin tavarantoimittajille erikseen ilmoitettavana ajankohtana
- **Environmental Sustainability Solution** – kestävät ympäristöratkaisut-lisäosapaketti julkaistaan myöhemmin v. 2026

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

GLOBALG.A.P.

Sertifiointivaihtoehdot:

- Tilakohtainen sertifiointi (12/2025 **77** tuottajaa)
- Ryhmäsertifiointi (optio2)
  - Tällä hetkellä ryhmäsertifiointi kahdella tuottajaorganisaatiolla ja yhdellä jatkojalostajalla sopimustuottajille: Vihannes-Laitila. Andelslaget Närpes Grönsaker, Jepuan peruna, yht. **93** tuottajaa (12/2025)

SLC

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

PAKKAAMOT

Osapuolen auditointiin perustuva:

- Pakkaamon Laatutarha (7 yritystä)
  - Menettänyt asemaansa kaupan kiristyneiden vaatimusten takia

Osapuolen auditointiin perustuvat elintarviketurvallisuusjärjestelmät

- IP-Elintarvike (kasvissektorilla 22 yritystä sertifioitu)
  - Kasvattaa asemaansa Suomessa erityisesti kasvisten puolella
- ISO 22000-haastavaa määritellä itse tarkastuspisteet
- FSSC-ISO 22000 päälle rakennettu järjestelmä
- BRCGS-erittäin vaativa
- IFS – erittäin vaativa

SLC

Maa- ja metsätalousministeriö
Jord- och skogsbruksministeriet

Laatutarha-hyvän käytännön ohjeisto

- <https://kasvikset.fi/viljelijaille/>
- Neuvonnallinen auditointi, auditointien tilaus
Hedelmän- ja marjanviljelijäin liitosta:
<https://hmlry.fi/liitto/#yhteystiedot>
- Viljelmän laatutarha, Pakkaamon Laatutarha

Kestävyys-/vastuullisuusraportointi

Lainsäädäntö:

- Saksassa Due Diligence (LkSG-laki) tuli voimaan **1.1.2023!**
(<https://helsinki.chamber.fi/the-german-supply-chain-due-diligence-act-what-should-finnish-companies-expect/>) → **Lidl suorat tavarantoimittajat**
- **EU CSDDD-direktiivi** (Huolellisuusvelvoite-Due Diligence) voimaan EU:ssa **25.7.2024**, toimeenpanoon muutoksia nykyisen komission toimesta: Omnibus 1, nyt VSME suosituksen 07/2025
- → CSRD-raportointivelvoite laajenee kynnysarvon ylittävien yritysten toimitusketjun kattavaksi (ESG-asiat: Ympäristö, Sosiaalinen ja Hallinto) → näyttötaakka myös alkutuotannolla osana arvoketjua, *VSME -Vapaaehtoinen listaamattomien pk-yritysten kestävyysraportointistandardi on nyt suositus, tulossa mahd. delegoitu asetus toukokuun lopussa 2026 → vain standardin sisältämistä asioista voi edellyttää raportointia*

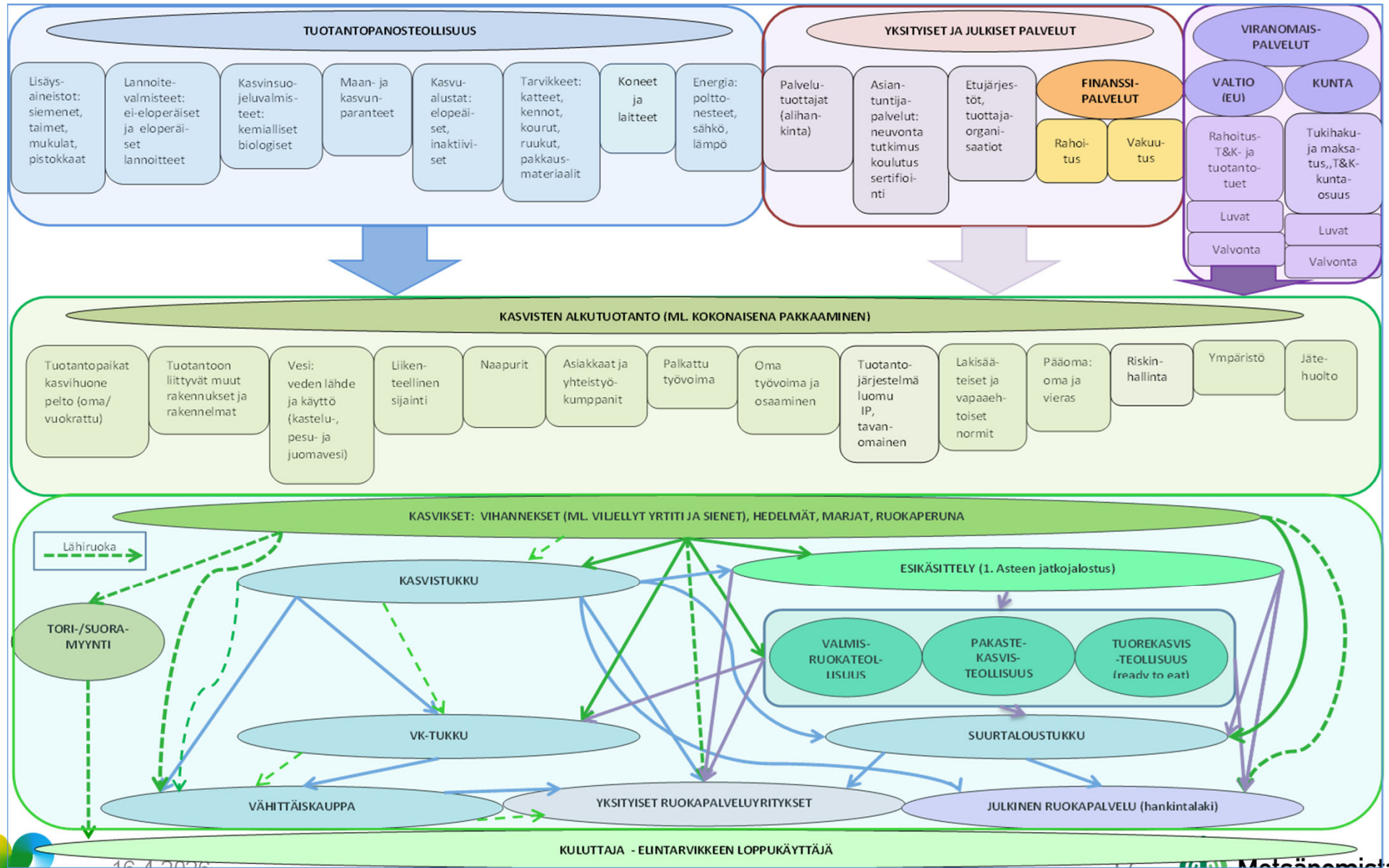
Lidl ja EcoVadis-auditointi

- Lidl edellyttää omilta suorilta tavarantoimittajiltaan EcoVadis-alustalla tehtävää kestävyys-/vastuullisuusauditointia
- Rakentuu osin GRI- ja osin EFRAG-standardien ympärille, ECOVadis on sitoutunut kunnioittamaan EFRAGin julkaisemia standardeja (<https://ecovadis.com/>)
- Kestävyysraportointi lisää sekä työ- että kustannustaakkaa viljelijöille ja välitysyrityksille, sillä se vaatii lisää dokumentaatiota laatujärjestelmädokumentaation lisäksi – vaativa ja kallis laatujärjestelmäsertifiointi ei enää riitä ainoaksi näytöksi vastuullisuudesta!

Kestävyys-/vastuullisuusraportointi

Työkaluja:

- **GRI-standardisarja (Global Reporting Initiative) : yleiset osat+sektorikohtainen osa sekä olennaisuusanalyysin perusteella valittavat osat** (<https://www.globalreporting.org/how-to-use-the-gri-standards/gri-standards-english-language/>)
- **EFRAG VSME-standardi vapaaehtoinen listaamattomien pk-yritysten kestävyysraportointi-standardi** (julkaistu 17.12.2024, EFRAG=European Financial Reporting Advisory Group)
  - VSME-standardisivusto:**
    - <https://www.efrag.org/en/projects/voluntary-reporting-standard-for-smes-vsme/concluded>
  - Kustannus-hyötyanalyysi VSME:**
    - <https://www.efrag.org/system/files/sites/webpublishing/Project%20Documents/2309261112573240/EFRA G%27s%20Cover%20Letter%20and%20Cost%20Benefit%20Analysis%20on%20VSME.pdf>
- **Alkulaatu-hankkeessa (2024-2027) tuotetaan kestävyysraportointiin soveltuvia työkaluja (kasvisalan) alkutuotantoyrityksille - toukokuussa julkaistaan MTK:n verkkosivuilla ohjedokumentti VSME-standardin mukaisen excel-työkalun käyttöön, myös excel työkalusta käännökset tulossa**

KIITOS!

Lisätietoja: anne.piirainen@mtk.fi